

BIJLAGE II

**DE INSTAPTOETS EN CONTROLETOETS BIJ HET
REMEDIËREND PROGRAMMA VOOR BEGRIJPEND
LEZEN OP AVI-NIVEAU 8/9.**

De instaptoets en controletoets.

De instaptoets en controletoets zijn geschreven op AVI-niveau 8/9 en sluiten aan bij het derde deel van het remediërend programma voor begrijpend lezen. De instaptoets wordt afgenomen om extra informatie over de leerling te krijgen. Zo kan gezien worden waar tijdens de remediëring extra nadruk op gelegd moet worden. Van deze toets is ook een parallelle versie gemaakt. Deze controletoets kan na het werken met het programma worden afgenomen ter vergelijking: Maakt de leerling in de controletoets meer gebruik van de verschillende strategieën dan tijdens de instaptoets?

Voordat met de toets begonnen wordt, dient de onderzoeker ervoor te zorgen dat er een rustige ruimte beschikbaar is waar de toets kan worden afgenomen. Ook is het verstandig om eerst de inleiding en de toets grondig door te lezen, zodat u als onderzoeker weet wat er van u wordt verwacht. Als begonnen wordt met het afnemen van de toets stelt de onderzoeker de leerling eerst op zijn gemak en legt uit wat de bedoeling is: het gaat om een begrijpend leestoets die bepaalt wat de leerling al wel kan bij begrijpend lezen en wat nog moeilijk voor hem/haar is. Het gaat om de *diagnosticering* van de vaardigheid begrijpend lezen.

Vervolgens wordt de leeskaart aan de leerling gegeven. De toets begint met een kort onderdeel dat zal nagaan of de leerling beschikt over kennis van teksten in het algemeen (heeft de leerling besef van alinea's, titel, kopjes, etc.). Vervolgens mag de leerling de tekst gaan lezen (liefst hardop). Tijdens het lezen van de teksten moet de leerling goed worden geobserveerd om een globaal beeld te krijgen of de leerling gebruik maakt van monitorstrategieën. Na het lezen van de tekst wordt er aan de leerling een aantal vragen gesteld die nagaan of de leerling beschikt over specifieke strategieën. Na afloop kan een aantal vragen worden gesteld over de monitorstrategieën. In het volgende schema staan de onderdelen (de te toetsen strategieën) weergegeven met de bijbehorende handeling van de onderzoeker en het doel.

onderdeel	activiteit	doel
kennis van teksten in het algemeen	vragen aan de leerling om alinea's, titel en kopjes aan te wijzen	nagaan of een leerling kennis heeft van algemene kenmerken van een tekst
weten wat voor een soort tekst het is	*observeren of een leerling gelijk gaat lezen of zich eerst oriënteert op de tekst	bereidt een leerling zich voor op het lezen van een tekst of niet
opstellen leesdoel en leesgedrag	*observeren of een leerling gelijk gaat lezen of zich eerst oriënteert op de tekst	bereidt een leerling zich voor op het lezen van een tekst of niet

opstellen van verwachtingen en activeren van voorkennis	<i>*observeren</i> of een leerling gelijk gaat lezen of zich eerst oriënteert op de tekst	bereidt een leerling zich voor op het lezen van een tekst of niet
benutten van titel en plaatjes	<i>*observeren</i> of een leerling begint met het lezen van de titel; kijkt hij/ zij naar de plaatjes	bereidt een leerling zich voor op het lezen van een tekst of niet
bepalen van leesgedrag	<i>*observeren</i> of een leerling grondig de tekst leest of dat hij/ zij het heel vluchtig doorleest	bereidt een leerling zich voor op welk leesgedrag bij welke soort tekst hoort
afleiden van woordbetekenis uit de tekst	<i>vragen</i> aan de leerling naar de betekenis van een aantal moeilijke woorden uit de tekst	nagaan of de leerling in staat is om de betekenis van een woord af te leiden uit de tekst
het begrijpen van verwijswoorden	wijs een aantal verwijswoorden aan en <i>vraag</i> waar dat woord op terug slaat	nagaan of een leerling zich bewust is van (het antecedent van) verwijswoorden
het begrijpen van signaalwoorden	stel een <i>vraag</i> aan de leerling, waarbij hij/ zij gebruik moet maken van signaalwoorden om te kunnen antwoorden	nagaan of een leerling zich bewust is van signaalwoorden
de hoofdgedachte van een tekst kunnen bepalen	<i>vragen</i> naar wat volgens de leerling het belangrijkste is, dat de schrijver hem wil vertellen in deze tekst	is een leerling zich bewust dat een tekst een hoofdgedachte heeft (maakt de leerling gebruik van de structuur van de tekst?)
het maken van inferenties	<i>vragen</i> naar informatie, die niet letterlijk in de tekst staat, maar wel belangrijk is voor het tekstbegrip	maakt een leerling tijdens het lezen inferenties
aanpassen leesgedrag en bijstellen van verwachtingen	<i>*observeren</i> of de leerling tijdens het lezen zijn/ haar leesgedrag wijzigt (sneller of langzamer) en af en toe stopt met lezen	nagaan of een leerling tijdens het lezen zijn/ haar leesgedrag evalueert en zijn/ haar verwachtingen bijstelt
het kunnen samenvatten van een tekst	<i>vragen</i> of de leerling kort kan vertellen waar deze tekst over gaat	nagaan of een leerling in staat is om een tekst bondig samen te vatten
nieuwe informatie integreren in de al aanwezige kennis	<i>vragen</i> naar dezelfde informatie in een nieuwe situatie	nagaan of de nieuwe informatie ook in het geheugen wordt opgenomen (en ev. wordt toegepast)

evalueren van het leesdoel en het tekstbegrip	* <i>observeren</i> of de leerling gelijk doorgaat met de vragen of eerst nog over de tekst nadenkt	nagaan of de leerling het leesdoel en het tekstbegrip evalueert
---	---	---

* Dit zijn monitorstrategieën die moeilijk concreet te observeren zijn. Via observatie van het leesgedrag wordt geprobeerd globaal een beeld te krijgen van de monitorstrategieën in het algemeen, en in het bijzonder of een leerling zich voorbereidt op het lezen van een tekst. In de toets worden alle onderdelen die geobserveerd moeten worden, samengevat onder het punt 'observatie van het leesgedrag'.

Tijdens en na het afnemen van de toets moet een scoreformulier ingevuld worden, waaruit conclusies getrokken kunnen worden.

Bij het opstellen van dit schema en van deze instaptoets is gebruik gemaakt van het Pedagogisch-Didactisch Onderzoek Begrijpend Lezen van het SAC in Utrecht (Claase, Cohen de Lara, Pauw en Van der Wulp, 1995).

Scoreformulier instaptoets

Instaptoets op AVI-niveau 8/9

Naam leerling:
Geboortedatum:
School:
Groep:
Datum van onderzoek:
Naam onderzoeker:

Algemene instructie:

- * Materialen:
leeskaart bij de toets (leeskaart "De microscoop")
pen en papier
scoreformulier
- * Kies een rustige omgeving; stel de leerling op zijn gemak.
- * Maak de leerling duidelijk wat er moet gebeuren: de leerling wordt niet beoordeeld. We hebben gehoord dat hij/ zij problemen heeft met het begrijpend lezen en nu proberen we te kijken waar het probleem precies ligt. De leerling moet wel goed zijn/haar best doen, maar hoeft niet zenuwachtig te zijn. Het gaat niet om een cijfer of iets dergelijks.
- * Als de leerling erg gespannen is, las dan af en toe een moment van ontspanning in.

Volgorde van de toetsonderdelen:

	Vragen:	Observeren:
1 kennis van teksten in het algemeen	x	
2 het sturen van het leesgedrag		x
3 afleiden van woordbetekenis	x	
4 verwijswwoorden	x	
5 signaalwoorden	x	
6 hoofdgedachte	x	
7 inferenties; afleiden van informatie	x	
8 samenvatten	x	
9 nieuwe informatie integreren	x	
10 vragen naar monitorstrategieën	x	

x: Hieronder vallen alle monitorstrategieën, die moeilijk concreet te observeren zijn. In de toets wordt geprobeerd globaal een beeld te krijgen van deze monitorstrategieën door te observeren wat het leesgedrag van de leerling is. In de scoreblokken vindt u enkele aanwijzingen waar u tijdens het observeren op kunt letten. Aan het eind van de toets kan een aantal vragen aan de leerling worden gesteld met betrekking tot de monitorstrategieën, teneinde een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van deze strategieën.

Boven elk blok wordt aangegeven om welk onderdeel het gaat.

Geef de leerling de leeskaart met de tekst "De microscoop". Hij hoeft nog NIET te beginnen met lezen. Zeg erbij dat de leerling bij alle vragen de leeskaart erbij mag houden. De leerling hoeft niet uit zijn hoofd te antwoorden tijdens deze toets.

1

Kennis van tekstkenmerken:	
vragen	reactie leerling
"Hier heb je een tekst. Je hoeft deze tekst nu nog niet te gaan lezen. Ik stel je er eerst een paar vragen over:"	
a. Wat is de titel van het verhaal?	
b. Uit hoeveel alinea's bestaat deze tekst?	

De leerling mag nu de tekst "De microscoop" gaan lezen. Het is voor de observaties gemakkelijker als de leerling de tekst hardop leest.

2

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst):	
observeren	reactie leerling
"Je mag nu de tekst gaan lezen." a. Kijk goed of de leerling gelijk de tekst gaat lezen of dat hij/ zij zich eerst oriënteert op de tekst.	
b. Als de leerling begint met lezen, leest hij/ zij dan eerst de titel of niet?	
c. Kijkt hij/ zij naar de plaatjes?	
d. Hoe leest de leerling deze tekst: heel vluchtig of juist heel grondig?	
e. Verandert de leerling tijdens het lezen het leesgedrag? Gaat hij/ zij sneller of langzamer lezen?	

f. Stopt de leerling af en toe met lezen of leest hij/ zij de tekst in één keer helemaal uit?	
g. Als de leerling de tekst gelezen heeft, kijkt hij/ zij u gelijk vragend aan of denkt hij/ zij eerst nog na over de tekst?	

3

Afleiden van woordbetekenis:			
De onderzoeker moet nu de betekenis van een aantal moeilijke woorden of begrippen vragen aan de leerling. De betekenis is af te leiden uit de tekst.			
	De leerling kan de betekenis afleiden uit de tekst:	De leerling kan de betekenis omschrijven, tekenen of de leerling kan het woord in een zin gebruiken:	Onbekend
microscoop (regel 5)			
ware grootte (regel 14)			
vergroot (regel 17)			

4

Verwijswoorden:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Naar wat of wie verwijst <u>er</u> in regel 1?"	
b. "Naar wat of wie verwijst <u>ze</u> in regel 8?"	
c. "Naar wat of wie verwijst <u>het</u> in regel 15?"	
d. "Naar wat of wie verwijst <u>dat</u> in regel 16?"	

5

Signaalwoorden:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Kunnen wij alles met onze ogen zien?" (maakt de leerling gebruik van het signaalwoord "maar"?)	
b. "Zijn er dingen die wij niet zo met het blote oog kunnen zien." (maakt de leerling gebruik van het signaalwoord "bijvoorbeeld"?)	

c. "In de tekst wordt ook uitgelegd hoe een lens werkt. Welk signaalwoord wordt daarvoor gebruikt?"	
d. "Wordt er in deze tekst ook een conclusie gegeven?" Als de leerling met ja antwoordt: "Waaraan kun je dat zien?" (maakt de leerling gebruik van het signaalwoord "dus"?)	

6

Hoofdgedachte:	
vragen	reactie leerling
a. "Wat is de hoofdgedachte van deze tekst? (Wat is het belangrijkste wat de schrijver van de tekst je wil vertellen?)"	

7

Inferenties maken:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Wat bedoelt de schrijver met "met het blote oog" (regel 7)?"	

8

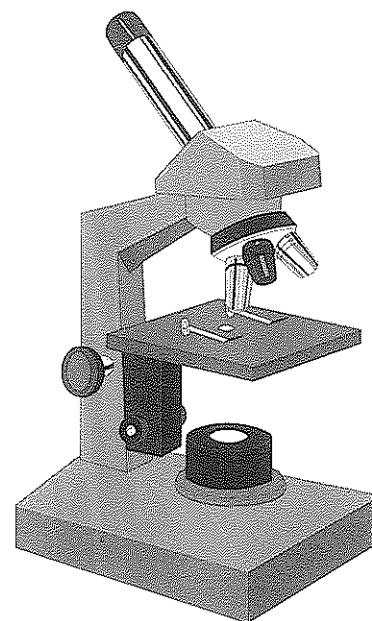
Samenvatten:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Maak een korte samenvatting van deze tekst." (Kun je in het kort zeggen waar deze tekst over gaat?)	

9

Nieuwe informatie integreren:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Kun je met een microscoop ook heel kleine beestjes bekijken?"	

Monitorstrategieën:	
vragen:	reactie leerling:
U kunt de leerling nu een paar vragen stellen over zijn of haar leesgedrag. Bijvoorbeeld: "Wat voor soort tekst is dit?"	
"Hoe kun je zo'n tekst het beste lezen?"	
"Waarom las je deze tekst zo snel (of juist langzaam) door?"	
"Waarom begon je niet gelijk met lezen?"	
.....	
.....	

Leeskaart

De microscoop

- 1 Het oog van de mens is een prachtig orgaan. We kunnen er de wereld om ons heen mee zien. We leren de vorm en de kleur van de dingen kennen en we kunnen zien of een voorwerp dichtbij of ver weg is.

- Maar hoe bijzonder onze ogen ook zijn, er zijn vele dingen die we alleen
5 kunnen zien met behulp van een *microscoop*. Een microscoop is een instrument, waarmee je heel kleine dingen toch kunt zien. Er zijn namelijk honderden dingen die te klein zijn om met het blote oog te zien. Zo bestaan er bijvoorbeeld plantjes die heel klein zijn. Ze zijn zo klein, dat je er duizenden zou kunnen plaatsen op de punt achter deze zin.

- 10 Een microscoop werkt als volgt. Iedere microscoop bevat één of meer lenzen. Met behulp van die lenzen zien we voorwerpen vergroot. Bijvoorbeeld als we iets zien, komt dat doordat licht teruggekaatst wordt van het voorwerp naar ons oog. Als de lichtstralen rechtstreeks van het voorwerp naar ons oog gaan, zien we het voorwerp op *ware grootte*. Het voorwerp
15 lijkt dan niet groter dan het in werkelijkheid is. Als de lichtstralen echter op een bepaalde manier gebogen worden, lijkt het voorwerp groter. Als dat gebeurt, zeggen we dat het voorwerp *vergroot* is. Lenzen kunnen de lichtstralen zo buigen, dat we de voorwerpen door de lens vergroot zien.

- Dankzij de lenzen in de microscoop kun je dus heel veel dingen uit het
20 dagelijks leven zien waar je nog niets van af wist.

Conclusies

Instaptoets op AVI-niveau 8/9

Naam leerling:
Geboortedatum:
School:
Groep:
Datum van onderzoek:
Naam onderzoeker:

Onderdeel	Tekst 1.	Tekst 2
1. Kennis van tekstkenmerken		
2. Observatie van het leesgedrag: oriënteert de leerling zich eerst of begint hij/ zij gelijk te lezen. Leest hij/ zij eerst de titel? Kijkt hij/ zij naar de plaatjes? Leest de leerling vluchtig of juist grondig? Verandert het leesgedrag tijdens het lezen? Stopt de leerling af en toe met lezen? Gaat hij/ zij gelijk door met de vragen of denkt hij/ zij eerst na over de tekst?		

Onderdeel	Tekst 1.	Tekst 2
3. Afleiden woordbetekenis		
4. Verwijswoorden		
5. Signaalwoorden		
6. Hoofdgedachte		
7. Inferenties maken		
8. Samenvatten		
9. Nieuwe informatie integreren		
10. Vragen naar monitorstrategieën		

Scoreformulier controletoeets

controletoeets op AVI-niveau 8/9

Naam leerling:

Geboortedatum:

School:

Groep:

Datum van onderzoek:

Naam onderzoeker:

Algemene instructie:

*** Materialen:**

leeskaart bij de toets (leeskaart "Honden en hun zintuigen")

pen en papier

scoreformulier

* Kies een rustige omgeving; stel de leerling op zijn gemak.

* Maak de leerling duidelijk wat er moet gebeuren: de leerling wordt niet beoordeeld. We hebben gehoord dat hij/ zij problemen heeft met het begrijpend lezen en nu proberen we te kijken waar het probleem precies ligt. De leerling moet wel goed zijn/haar best doen, maar hoeft niet zenuwachtig te zijn. Het gaat niet om een cijfer of iets dergelijks.

* Als de leerling erg gespannen is, las dan af en toe een moment van ontspanning in.

Volgorde van de toetsonderdelen:

	Vragen:	Observeren:
1 kennis van teksten in het algemeen	x	x
2 het sturen van het leesgedrag		
3 afleiden van woordbetekenis	x	
4 verwijzwoorden	x	
5 signaalwoorden	x	
6 hoofdgedachte	x	
7 inferenties; afleiden van informatie	x	
8 samenvatten	x	
9 nieuwe informatie integreren	x	
10 vragen naar monitorstrategieën	x	

x: Hieronder vallen alle monitorstrategieën, die moeilijk concreet te observeren zijn. In de toets wordt geprobeerd globaal een beeld te krijgen van deze monitorstrategieën door te observeren wat het leesgedrag van de leerling is. In de scoreblokken vindt u enkele aanwijzingen waar u tijdens het observeren op kunt letten. Aan het eind van de toets kan een aantal vragen aan de leerling worden gesteld, met betrekking tot de monitorstrategieën, ten einde een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van deze strategieën.

Boven elk blok wordt aangegeven om welk onderdeel het gaat.

Geef de leerling de leeskaart, met de tekst "Honden en hun zintuigen". Hij hoeft nog NIET te beginnen met lezen. Zeg erbij dat de leerling bij alle vragen de leeskaart erbij mag houden. De leerling hoeft dus niet uit zijn hoofd te antwoorden tijdens deze toets.

1

Kennis van tekstkenmerken:	
vragen	reactie leerling
"Hier heb je een tekst. Je hoeft deze tekst nu nog niet te gaan lezen. Ik stel je er eerst een paar vragen over:"	
a. Wat is de titel van het verhaal?	
b. Uit hoeveel alinea's bestaat deze tekst?	

De leerling mag nu de tekst "Honden en hun zintuigen" gaan lezen. Het is voor de observaties gemakkelijker als de leerling de tekst hardop leest.

2

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst):	
observeren	reactie leerling
"Je mag nu de tekst gaan lezen."	
a. Kijk goed of de leerling gelijk de tekst gaat lezen of dat hij/zij zich eerst oriënteert op de tekst.	
b. Als de leerling begint met lezen, leest hij/zij dan eerst de titel of niet?	
c. Kijkt hij/zij naar het plaatje?	
d. Hoe leest de leerling deze tekst: heel vluchtig of juist heel grondig?	
e. Verandert de leerling tijdens het lezen het leesgedrag? Gaat hij/zij sneller of langzamer lezen?	

f. Stopt de leerling af en toe met lezen of leest hij/zij de tekst in één keer helemaal uit?	
g. Als de leerling de tekst gelezen heeft, kijkt hij/ zij u gelijk vragend aan of denkt hij/ zij eerst nog na over de tekst?	

3

Afleiden van woordbetekenis:			
De onderzoeker moet nu de betekenis van een aantal moeilijke woorden of begrippen vragen aan de leerling. De betekenis is af te leiden uit de tekst.			
	De leerling kan de betekenis afleiden uit de tekst:	De leerling kan de betekenis omschrijven, tekenen of de leerling kan het woord in een zin gebruiken:	Onbekend
zintuigen (regel 4)			
weergaloos (regel 6)			
gehoorvermogen (regel 15)			

4

Verwijswoorden:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Naar wat of wie verwijst <u>hen</u> in regel 5?"	
b. "Naar wat of wie verwijst <u>dit</u> in regel 7?"	
c. "Naar wat of wie verwijst <u>hij</u> in regel 12?"	
d. "Naar wat of wie verwijst <u>die</u> in regel 16?"	
e. "Naar wat of wie verwijst <u>dit</u> in regel 17?"	

5

Signaalwoorden:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Leg eens uit welke prikkels wij uit de buitenwereld kunnen waarnemen?" (maakt de leerling gebruik van het signaalwoord "bijvoorbeeld"?)	

b. "Geef een opsomming van de zintuigen die bij honden beter ontwikkeld zijn dan bij andere dieren." (maakt de leerling gebruik van de signaalwoorden "om te beginnen" en "ook"?)	
c. "Waarom wordt een bloedhond in sommige landen gebruikt als speurhond?" (maakt de leerling gebruik van het signaalwoord "hierdoor"?)	
d. "Wordt er in deze tekst ook een conclusie gegeven?" Als de leerling met ja antwoordt: "Waaraan kun je dat zien?" (maakt de leerling gebruik van het signaalwoord "dus"?)	

6

Hoofdgedachte:	
vragen	reactie leerling
a. "Wat is de hoofdgedachte van deze tekst? (Wat is het belangrijkste wat de schrijver van de tekst je wil vertellen?)	

7

Inferenties maken:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Wat bedoelt de schrijver met 'de buitenwereld' (regel 2)?"	

8

Samenvatten:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Maak een korte samenvatting van deze tekst." (Kun je in het kort zeggen waar deze tekst over gaat?)	

9

Nieuwe informatie integreren:	
vragen:	reactie leerling:
a. "In de tekst wordt iets uitgelegd over speciale hondenfluitjes, zijn er ook speciale kattenfluitjes? Zo ja, hoe werken die. Zo nee, waarom niet?"	

10

Monitorstrategieën:	
vragen:	reactie leerling:
U kunt de leerling nu een paar vragen stellen over zijn of haar leesgedrag. Bijvoorbeeld: "Wat voor soort tekst is dit?"	
"Hoe kun je zo'n tekst het beste lezen?"	
"Waarom las je deze tekst zo snel (of juist langzaam) door?"	
"Waarom begon je niet gelijk met lezen?"	
.....	
.....	

Leeskaart

Honden en hun zintuigen.

- 1 Dieren hebben, net als mensen, organen waarmee zij prikkels uit de buitenwereld kunnen waarnemen. Zo kunnen dieren en mensen bijvoorbeeld ruiken met de neus, zien met de ogen en horen met de oren.

- 5 Deze organen, de *zintuigen*, zijn bij honden goed ontwikkeld. Maar sommige zintuigen zijn bij hen beter ontwikkeld dan die van vele andere dieren.

- Om te beginnen is het reukzintuig van sommige honden bijna *weergaloos*. Dat wil zeggen dat dit bij bijna geen enkel dier even goed ontwikkeld is. Jacht- en speurhonden zijn hiervan een voorbeeld. Zo kan de bloedhond een spoor volgen dat door andere honden niet opgemerkt wordt. Hij hoeft maar
10 één keer te snuiven aan de kleren of de schoenen van een bepaalde persoon. Daarna kan hij deze kilometers vervolgen over straten, velden en heuvels. Hierdoor wordt hij in sommige landen gebruikt als speurhond.

- Ook het gehoor van een hond is buitengewoon goed. Hij kan bijvoorbeeld heel zwakke geluiden horen en kan zelfs geluiden opvangen die buiten het
15 *gehoorvermogen* van de mens vallen. Geluiden dus waartoe de mens niet in staat is die te horen. Zo zijn er bijvoorbeeld speciale hondenfluitjes, die een geluid geven dat veel te hoog is voor een mens. Honden kunnen dit wel horen. De meeste honden kunnen ook hun oren bewegen, om de richting waar het geluid vandaan komt vast te stellen. Zo kunnen ze hun oren nog
20 beter gebruiken.

Honden kunnen dus erg goed ruiken en horen!

Conclusies

controletoeets op AVI-niveau 8/9

Naam leerling:
Geboortedatum:
School:
Groep:
Datum van onderzoek:
Naam onderzoeker:

Onderdeel	Tekst 1.	Tekst 2
1. Kennis van tekstkenmerken		
2. Observatie van het leesgedrag: oriënteert de leerling zich eerst of begint hij/ zij gelijk te lezen. Leest hij/ zij eerst de titel? Kijkt hij/ zij naar de plaatjes? Leest de leerling vluchtig of juist grondig? Verandert het leesgedrag tijdens het lezen? Stopt de leerling af en toe met lezen? Gaaf hij/ zij gelijk door met de vragen of denkt hij/ zij eerst na over de tekst?		

Onderdeel	Tekst 1.	Tekst 2
3. Afleiden woordbetekenis		
4. Verwijswoorden		
5. Signaalwoorden		
6. Hoofdgedachte		
7. Inferenties maken		
8. Samenvatten		
9. Nieuwe informatie integreren		
10. Vragen naar monitorstrategieën		

BIJLAGE III

**DE ANTWOORDEN BIJ DE INSTAPTOETS EN
CONTROLETOETS.**

Antwoorden bij de instaptoets en de controletoeets

Bij een aantal vragen zijn meer antwoorden mogelijk. In dat geval is er een voorbeeld gegeven van een goed antwoord.

Instaptoets:

Leeskaart De microscoop.

1

Kennis van tekstkenmerken:

Het antwoord van de leerling is goed als hij/ zij het volgende antwoordt:

a. De titel van het verhaal is 'De microscoop.'

b. Deze tekst bestaat uit 4 alinea's

2.

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst):

a. Als de leerling duidelijk eerst de tekst doorkijkt, dan oriënteert hij/zij zich eerst op de tekst. Als het vrij lang duurt voordat hij/zij met het lezen van de tekst begint dan zal de leerling zich waarschijnlijk oriënteren. Als de leerling gelijk begint te lezen, dan oriënteert hij/ zij zich waarschijnlijk niet.

b. Als de leerling eerst de titel leest, kan hij/ zij zich beter oriënteren op de tekst.

c. Als de leerling naar het plaatje kijkt, kan hij/zij zich beter oriënteren op de tekst. Kijkt de leerling al in het begin naar het plaatje, dan oriënteert hij/zij zich goed op de tekst. Als de leerling halverwege het lezen naar het plaatje kijkt, dan leest hij/zij wel bewust. Kijkt de leerling na het lezen naar het plaatje, dan denkt hij/zij na het lezen nog over de tekst na.

d. Als een leerling een tekst vluchtig doorleest, dan kan hij/ zij niet heel bewust de tekst doorlezen. Maar als een leerling te langzaam leest, dan is het ook moeilijk om het tekstbegrip te volgen. Als de leerling de tekst grondig doorleest, is de kans dat het tekstbegrip verloren gaat het kleinst.

e. Als een leerling tijdens het lezen sneller of juist langzamer gaat lezen, dan is hij/zij zich wel bewust van de tekst. In het geval van deze teksten is het gunstiger als leerlingen langzamer gaan lezen, aangezien de teksten vrij pittig zijn voor de doelgroep. Ook kan een leerling rond moeilijke woorden iets langzamer gaan lezen. Hij/zij is dan waarschijnlijk met dat moeilijke woord bezig. Hij/zij leest dus wel heel bewust.

f. Als een leerling af en toe stopt met lezen, om de draad van het verhaal te overzien, is dat gunstig voor het leesbegrip. Dit geldt ook als de leerling stopt om een opmerking met betrekking tot de tekst te maken.

g. Als een leerling na het lezen van de tekst nog even de tekst overkijkt, is dit ook gunstig voor het tekstbegrip. Doet een leerling dit niet, maar kijkt hij/zij de onderzoeker gelijk vragend aan, dan is hij/zij waarschijnlijk minder bewust met het tekstbegrip bezig.

3.

Afleiden van woordbetekenis:	
Bekend in de vorm van een omschrijving of definiëring (De leerling moet in de omschrijving in elk geval een aantal van de volgende begrippen noemen):	Bekend in de vorm van een voorbeeld of tekening. Of de leerling gebruikt het woord in een zin (uit de tekst), zonder echt de betekenis te geven, bijvoorbeeld:
a. Een instrument waarmee je hele kleine dingen kunt zien.	a. Er zijn dingen die we met behulp van een microscoop kunnen zien.
b. Het voorwerp lijkt dan niet groter dan het in werkelijkheid is.	b. Je ziet het voorwerp op ware grote.
c. Het voorwerp lijkt groter.	c. Het voorwerp is vergroot.

4.

Verwijswoorden:
a. <u>er</u> in regel 1 = het oog (van de mens)
b. <u>ze</u> in regel 8 = plantjes (die heel klein zijn)
c. <u>het</u> in regel 15 = het voorwerp
d. <u>dat</u> in regel 16 = lijkt het voorwerp groter.

5.

Signaalwoorden:
a. Nee, er staat in de tekst: Maar hoe bijzonder onze ogen ook zijn, er zijn vele dingen die we alleen kunnen zien met behulp van een microscoop.
b. Ja, in de tekst wordt er een voorbeeld gegeven van dingen die wij niet met het blote oog kunnen zien.
c. Het signaalwoord " als volgt " wordt gebruikt om aan te geven dat er een uitleg van hoe een microscoop werkt, wordt gegeven.
d. Ja, er staat: Dankzij de lenzen in de microscoop kun je dus heel veel dingen uit het dagelijks leven zien waar je nog niets van af wist.

6.

Hoofdgedachte en bijzaken:
a. Er zijn vele dingen die we alleen kunnen zien met behulp van een microscoop.

7.

Inferenties maken:
a. Het oog wordt niet letterlijk bloot bedoeld. De schrijver bedoelt dat er dingen zijn die je niet kunt zien zonder extra hulpmiddel (voor je ogen)

8.

Samenvatten:
a. Er zijn vele dingen die we alleen kunnen zien met behulp van een microscoop. De schrijver legt uit hoe een microscoop werkt, namelijk met behulp van lenzen. Deze lenzen buigen de lichtstralen, waardoor het voorwerp groter lijkt.

9.

Nieuwe informatie integreren:

a. *Ja, dat werkt hetzelfde als wanneer je er mee naar hele kleine plantjes kijkt.*

Controletoeets:

Leeskaart Honden en hun zintuigen.

1

Kennis van tekstkenmerken:
Het antwoord van de leerling is goed als hij/ zij het volgende antwoordt:
a. De titel van het verhaal is 'Honden en hun zintuigen.'
b. Deze tekst bestaat uit 5 alinea's

2.

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst):
a. Als de leerling duidelijk eerst de tekst doorkijkt, dan oriënteert hij/ zij zich eerst op de tekst. Als het vrij lang duurt voordat hij/ zij met het lezen van de tekst begint dan zal de leerling zich waarschijnlijk oriënteren. Als de leerling gelijk begint te lezen, dan oriënteert hij/ zij zich waarschijnlijk niet.
b. Als de leerling eerst de titel leest, kan hij/ zij zich beter oriënteren op de tekst.
c. Als de leerling naar het plaatje kijkt, kan hij/ zij zich beter oriënteren op de tekst. Kijkt de leerling al in het begin naar het plaatje, dan oriënteert hij/ zij zich goed op de tekst. Als de leerling halverwege het lezen naar het plaatje kijkt, dan leest hij/ zij wel bewust. Kijkt de leerling na het lezen naar het plaatje, dan denkt hij/ zij na het lezen nog over de tekst na.
d. Als een leerling een tekst vluchtig doorleest, dan kan hij/ zij niet heel bewust de tekst doorlezen. Maar als een leerling te langzaam leest, dan is het ook moeilijk om het tekstbegrip te volgen. Als de leerling de tekst grondig doorleest, dan is de kans dat het tekstbegrip verloren gaat het kleinst.
e. Als een leerling tijdens het lezen sneller of juist langzamer gaat lezen, dan is hij/ zij zich wel bewust van de tekst. In het geval van deze teksten is het gunstiger als leerlingen langzamer gaan lezen, aangezien de teksten vrij pittig zijn voor de doelgroep. Ook kan een leerling rond moeilijke woorden iets langzamer gaan lezen. Hij/ zij is dan waarschijnlijk met dat moeilijke woord bezig. Hij/ zij leest dan dus wel heel bewust.
f. Als een leerling af en toe stopt met lezen, om de draad van het verhaal te overzien, dan is dat gunstig voor het leesbegrip. Dit geldt ook als de leerling stopt om een opmerking met betrekking tot de tekst te maken.
g. Als een leerling na het lezen van de tekst nog even de tekst overkijkt, is dit ook gunstig voor het tekstbegrip. Doet een leerling dit niet, maar kijkt hij/ zij de onderzoeker gelijk vragend aan, dan is hij/ zij waarschijnlijk minder bewust met het tekstbegrip bezig.

3.

Afleiden van woordbetekenis:	
Bekend in de vorm van een omschrijving of definiëring (De leerling moet in de omschrijving in ieder geval een aantal van de volgende begrippen noemen):	Bekend in de vorm van een voorbeeld of tekening. Of de leerling gebruikt het woord in een zin (uit de tekst), zonder echt de betekenis te geven, bijvoorbeeld:
a. organen, waarmee je prikkels uit de buitenwereld kunt waarnemen.	a. De zintuigen zijn goed ontwikkeld.
b. dat wil zeggen dat het bijna nergens zo goed (ontwikkeld) is.	b. Het reukzintuig van sommige honden is bijna weergaloos.
c. het in staat zijn om te horen.	c. Er zijn geluiden die buiten het gehoorvermogen van de mens vallen.

4.

Verwijswoorden:
a. <u>hen</u> in regel 5 = honden
b. <u>dit</u> in regel 7 = het reukzintuig
c. <u>hij</u> in regel 12 = de bloedhond
d. <u>die</u> in regel 16 = geluiden
e. <u>dit</u> in regel 17 = een geluid (dat veel te hoog is voor een mens)

5.

Signaalwoorden:
a. Bijvoorbeeld ruiken met de neus, zien met de ogen en horen met de oren.
b. Om te beginnen het reukzintuig en ook het gehoor van honden is veel beter ontwikkeld.
c. Omdat een bloedhond een spoor kan volgen dat door andere honden niet opgemerkt word.
d. Ja, er staat: Honden kunnen dus erg goed ruiken en horen.

6.

Hoofdgedachte en bijzaken:
a. Sommige zintuigen zijn bij honden beter ontwikkeld dan bij andere dieren.

7.

Inferenties maken:
a. Dat is de wereld om ons heen.

8.

Samenvatten:
a. Sommige zintuigen zijn bij honden beter ontwikkeld dan bij andere dieren. De schrijver vertelt welke zintuigen dat zijn. Namelijk het reukzintuig en het gehoor van honden zijn erg goed.

9.

Nieuwe informatie integreren:
a. Nee, want katten hebben niet zo'n buitengewoon goed gehoor.